

Interaktívny kurz slovenského jazyka pre cudzincov v prostredí IN6ENIO

The Interactive Course of Slovak Language for Foreigners in IN6ENIO Environment

VRBOVÁ, J. – UŽÁKOVÁ, M.

Abstract

The traditional way of teaching and learning at universities is unstoppable changing in favour of the implementation of information and communication technologies (ICT), which remarkably contribute to the quality of educational process. However, this can be achieved only by an effective educational environment and a team of highly qualified educationalists. This article deals with the development of an interactive on-line course of Slovak language in IN6ENIO environment, which was developed and designed as an effective authoring tool exclusively for the creation and administration of on-line didactic materials via web interface.

Key words: ICT, quality of teaching, e-learning, on-line course of Slovak language, IN6ENIO, web interface

Úvod

V oblasti vzdelávania sa stretávame s množstvom dokumentov európskeho a národného charakteru, v ktorých sa okrem iného hovorí o dôležitosti a význame výučby cudzích jazykov a zavádzaní informačných a komunikačných technológií (IKT) do procesu výučby cudzích jazykov.

Výučba cudzích jazykov je v rámci krajín EÚ označovaná za jeden z kľúčových predpokladov úspešného fungovania európskeho priestoru, ktorý je charakterizovaný jazykovou diverzitou. V oblasti cudzojazyčnej výučby v podmienkach SR sa stretávame predovšetkým s problematikou výučby cudzích jazykov, ako sú angličtina, nemčina, francúzština, španielčina, resp. iné jazyky. V ostatnom čase však zaznamenávame stúpajúci záujem zo strany cudzincov o štúdium slovenčiny, čoho dôkazom je aj medzinárodný kurz slovenského jazyka Studia Academica Slovaca, ktorý sa stal, podľa študentov, najprestížnejším projektom Univerzity Komenského v zahraničí.

Slovenský jazyk ako cudzí jazyk je integrálnou súčasťou výučby aj na technických vysokých školách a univerzitách vzhľadom na zahraničných študentov, ktorí na nich študujú. KOJV SPU v Nitre realizuje výučbu slovenského jazyka pre zahraničných študentov a doktorandov v predmete Slovenský jazyk pre cudzincov – všeobecný jazyk a Slovenský jazyk pre cudzincov – odborný jazyk. Okrem toho sa realizujú aj krátkodobé kurzy slovenského jazyka pre zahraničných študentov z rôznych krajín, študentov, ktorí na našu túto univerzitu prichádzajú v rámci rôznych medzinárodných projektov.

Kvalitu výučby cudzích jazykov v súčasnej dobe, a teda aj slovenčiny ako cudzieho jazyka, si nemožno predstaviť bez zavádzania IKT, ktoré umožňujú dostupnosť vzdelávania a odstraňujú obmedzia priestorom a časom.

Vlastná práca

Medzinárodný Projekt

Na požiadavky súčasnej doby v oblasti výučby cudzích jazykov reaguje medzinárodný projekt CALL@ C S 114034-CP-1-2004-1-ES-LINGUA-L2, ktorého predkladateľom a hlavným koordinátorom je Universidad Politécnica de Valencia v Španielsku. Pracovníci Katedry odborného jazykového vzdelávania SPU v Nitre (Užáková, Vrbová) sa aktívne zapojili do riešenia tohto projektu. Jedným z jeho najdôležitejších cieľov je v súlade so snahami EÚ podporiť výučbu práve tzv. malých jazykov, vplývať prostredníctvom nich na rozvoj interkultúrnych vzťahov medzi národmi a zvýšiť mobilitu študentov z členských štátov EU, ako aj tretích štátov na slovenské vysoké školy, čo je aj jednou prioritou vzdelávacej politiky MŠ SR.

Na projekte participuje okrem Slovenskej poľnohospodárskej univerzity (SPU) v Nitre ďalších päť univerzít: Universidad Politécnica de Valencia (Španielsko) ako koordinátor projektu, Universidad de Sevilla (Španielsko), Česká zemědělská univerzita (Praha), Karlova univerzita (Praha) a Technická univerzita (Košice).

Ciele projektu

Hlavným cieľom projektu je spracovať on-line kurz slovenského a českého jazyka pre stupeň A1 a A2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca (1988). Uvedený dokument pracuje so šiestimi úrovňami jazykovej spôsobilosti – A1, A2, B1, B2, C1 a C2, ktoré sú definované stupňom osvojenia si jednotlivých komunikatívnych zručností (zhodne s požiadavkami Európskeho jazykového portfólia).

Úlohou KOJV SPU v Nitre je vytvoriť on-line kurz slovenského jazyka pre používateľa – začiatočníka, t.j. základný stupeň A1, na ktorý nadväzuje stupeň A2 spracovávaný Technickou univerzitou v Košiciach.

Cieľom stupňa A1 je nadobudnutie schopnosti porozumieť základným, každodenným výrazom a jednoduchým vetám, ktoré slúžia k orientácii pri uspokojovaní základných a konkrétnych potrieb každodenného styku. Zahŕňa schopnosť predstaviť sa a iných porozumieť známym menám, slovám a jednoduchým vetám, sformulovať jednoduché otázky a podať adekvátnu odpoveď, ako aj schopnosť dorozumieť sa jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner hovorí pomaly, zreteľne a spolupracuje s používateľom cudzieho jazyka.

Charakteristika vzdelávacieho prostredia IN6ENIO

IN6ENIO je vzdelávacie prostredie, v ktorom sa nachádzajú multimedialne jazykové kurzy kreované pomocou autorského nástroja IN6ENIO, ktoré vytvorila skupina vedeckovýskumných pracovníkov CAMILLE (Computer Assisted Multimedia Interactive Language Learning Environment) z Universidad Politécnica de Valencia. Okrem uvedeného vzdelávacieho prostredia sa pri tvorbe kurzov využíva aj softvér Macromedia Dreamweaver MX 2004 (HTML editor) a Paint Shop Pro 8 (grafický

editor). Podmienkou pre využívanie týchto kurzov je zaregistrovanie sa. Administrátor systému prideluje prístupové práva používateľom. Registrovaní používatelia vstupujú do systému prostredníctvom prideleného používateľského mena a prístupového hesla. Podrobne o tomto vzdelávacom prostredí informovala na konferencii o využití multimédií vo vyučovaní cudzích jazykov autorka softvéru Ana Gimeno (Gimeno 2004), preto vyberáme iba niektoré jeho základné charakteristiky:

- systém je viacjazyčný a umožňuje vytvárať kurzy pre akýkoľvek jazyk,
- systém umožňuje prácu tvorcom kurzov (autorom obsahov) aj študentom z ktoréhokoľvek miesta,
- systém umožňuje použitie akéhokoľvek pracovného jazyka,
- systém môže využívať najrozšírenejšie multimediálne formáty (AVI, WAV, JPG,...),
- umožňuje aktualizáciu samotného softvéru pomocou Internetu,
- riadi prístup k obsahom tvorcov kurzov aj študentov a spravuje informácie medzi učiteľmi a študentmi prostredníctvom elektronickej pošty alebo spojením cez databázu.

Systém má k dispozícii aj ďalšie nástroje:

- viacjazyčný slovník,
- teoretické príručky vo viacerých jazykoch,
- hodnotiaci systém.

Štruktúra kurzu slovenského jazyka pre cudzincov

Úroveň A1 kurzu slovenského jazyka pre cudzincov bude pozostávať z 10 lekcí, z ktorých každá bude mať nasledovnú štruktúru: východiskový text a dialógy, cvičenia, gramatiku, reálie a viacjazyčný slovník (angličtina, nemčina, francúzština, španielčina).

Používateľ kurzu si bude môcť vybrať jeden zo štyroch pracovných jazykov (angličtina, francúzština, nemčina, španielčina), v ktorých budú uvedené inštrukcie a vysvetlenie gramatiky.

Typy cvičení v prostredí IN6ENIO

Pri osvojovaní si cudzieho jazyka veľkú úlohu hrá etapa precvičovania, automatizácie a postupnej interiorizácie daného javu, či už je to gramatika alebo lexika ako súčasť komunikatívnej kompetencie (Repka 2001, 14).

V prostredí IN6ENIO je v súčasnosti k dispozícii 13 typov cvičení: opisné cvičenia, video cvičenia, cvičenia výberu odpovede z viacerých možností (s jednou správnou odpoveďou), cvičenia výberu odpovede z viacerých možností (viac správnych odpovedí), doplnňovacie cvičenia, zoradňovacie cvičenia, výber správnej možnosti z danej ponuky (cvičenia s rozbalňovacou ponukou), výber obrázku (pasívny), priradenie obrázku na základe počúvania s porozumením (aktívny), prekladové cvičenia, diktáty, priradňovacie cvičenia a motivačné hrové cvičenia na upevnenie lexikálnych javov - šibenica a osemsmerovka.

Takmer všetky typy cvičení obsahujú vyhodnotenie, čo znamená, že každý používateľ sa bude môcť v ktoromkoľvek momente procesu učenia oboznámiť s úspešnosťou svojho učenia a zvládnutia preberanej problematiky.

Pre názornosť uvádzame ukážku z kurzu anglického jazyka, pretože táto obsahuje všetky komponenty doplňovacieho cvičenia s vyhodnotením na základe počúvania s porozumením.

Ø Text, dialóg, vety alebo slová, ktoré je potrebné doplniť (uvedené v hranatej zátvorke).

Inštrukcia	Po vypočítaní textu na predchádzajúcej strane, doplňte v cvičení prázdne miesta
Text cvičenia	Internationally famous starlet Lea Mioni [was fired] last week from her latest film. According to the director, she [showed up] late everyday for the past month, and refused to work. 'Lea comes from a world in which working is not considered important, she has been arriving late for a month, and I could not [tolerate] this any longer'.

Text of gap	Help text	Hint for gap	Negative feedback	Positive feedback	Poss. answer 1	Poss. answer 2
was fired	To fire	To get the sack	The verb you are looking for means to dismiss someone from their job.	Well done!	was dismissed	was sacked
showed up	To show up	To make a sudden appearance	The verb you are looking for means to arrive.	Well done!	arrived	turned up
tolerate	To tolerate	To accept someone's behaviour	The verb you are looking for means to accept a person's behaviour.	Well done!	accept	put up with

Ø Exercise media

Type of clip: None / Audio / Video

Auto-play clip: Yes / No

No limit of attempts: Yes / No

See complete answer: Yes / No

Case sensitive: Yes / No

See partial answer: Yes / No

Time limit (0=no limit): Yes / No

Keďže jazyk je pilierom každej kultúry a spoločnosti, je základným nástrojom na jej vytváranie a neexistuje sám o sebe, mimo jednotlivca a spoločnosti, z uvedeného vyplýva, že jazyky lingvistické a jazyky spoločenské sú navzájom prepojené, a preto súčasťou on-line kurzu Slovenského jazyka A1, A2 bude aj tzv. **Libro de Cultura** (reálie), teda kniha základných informácií o Slovensku, jeho histórii, súčasnosti, kultúrnych tradíciách a pod.

Práca na projekte si bude vyžadovať nielen, kvalifikovanú prácu lingvistov, ale i odborníkov z oblasti IKT a v neposlednej miere i prácu profesionálov z oblasti herectva, ktorí sa budú podieľať na tvorbe kvalitných a originálnych audio a videosekvencií.

Realizácia projektu začala v roku 2004 a končí v 2007. Po uvedenom termíne bude kurz slovenského a českého jazyka A1, A2 bezplatne prístupný na web stránkach záujemcom z celého sveta a dúfame, že bude predstavovať efektívnu pomocku pre všetkých záujemcov o štúdium nášho materinského jazyka – slovenčiny.

Záver

Oblasť výučby cudzích jazykov nie je iba jednosmerný proces, teda, že Slováci sa učia cudzie jazyky. Globalizácia sveta a mnohé iné momenty, ako sú napr. história, kultúra, cestovný ruch, ekonomické investície (na Slovensku sa kórejskí a francúzski investori učia slovenčinu), finančníctvo a dokonca i obyčajná túžba dohovoriť sa so svojimi susedmi, priateľmi v ich materinskom jazyku (v severnom Rakúsku si ako nepovinný predmet v materskej, základnej a strednej škole vybralo slovenčinu viac ako 3000 žiakov a študentov), prináša zvýšený záujem cudzincov o slovenčinu. Z tohto dôvodu sa v súčasnosti venujeme tvorbe a spracovaniu interaktívneho kurzu slovenského jazyka pre zahraničných študentov vo vzdelávacom prostredí IN6ENIO, ktoré bolo vyvinuté ako efektívny autorský nástroj určený výlučne pre tvorbu a správu on-line didaktických materiálov pomocou webového rozhrania.

Abstrakt

Tradičný spôsob výučby na vysokých školách sa nezadržateľne mení v prospech výchovno-vzdelávacieho procesu s využitím moderných prostriedkov informačných a komunikačných technológií (IKT), ktoré výrazne prispievajú k zvýšeniu kvality výučby. To je však možné dosiahnuť len prostredníctvom výkonného vzdelávacieho prostredia a tímu kvalifikovaných pedagógov, ktorí sú hlavnými tvorcami jednotlivých študijných materiálov v elektronickej forme. V našom príspevku sa zaoberáme vytváraním interaktívneho kurzu slovenského jazyka pre zahraničných študentov vo vzdelávacom prostredí IN6ENIO, ktoré bolo vyvinuté ako efektívny autorský nástroj určený výlučne pre tvorbu a správu on-line didaktických materiálov pomocou webového rozhrania.

KLúčové slová: IKT, kvalita výučby, e-learning, on-line kurz slovenského jazyka, IN6ENIO, webové rozhranie

Literatúra:

The Common European Framework in its political and educational context. [online]. [cit. 2005-08-25]. Dostupné na internete:

<<http://commonweb.unifr.ch/cerle/pub/cerleweb/portfolio/downloadable-docu/framework2001.pdf>>

Gimeno Sanz, A. M.: The InGenio Call Authoring Tool. In: Multimédia vo vyučovaní cudzích jazykov II. Multimedia in Foreign Language Teaching II. Zborník vedeckých prác z medzinárodnej konferencie. SPU v Nitre, FEM, KOJV, člen CASAJC-CERCLES. Nitra 2004. ISBN 80-8069-307-2.

Repka, R.: Gramatika a perspektívy jej učenia a vyučovania. Bratislava 2001. ISBN 80-968231-1-6, EAN: 9788096823116.

Kontaktné adresy:

PhDr. Jana Vrbová, KOJV FEM, Slovenská poľnohospodárska univerzita, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, e-mail: Jana.Vrbova@uniag.sk

doc. PhDr. Mária Užáková, PhD., KOJV FEM, Slovenská poľnohospodárska univerzita, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, e-mail: Maria.Uzakova@uniag.sk

Oponent: doc. PaedDr. Hana Borsuková, CSc.